

ÅRETS STORE JULEPLATE

Aftenposten:

“Høstens desiderte flotteste musikalske julevarmer.”

Sissel
og Odd
Stålband jul

Aftenposten

SØNDAG 20. DESEMBER 2009. UKE 51. NR. 524 ☆

KULTUR

Kommentarer

Hvorfor skal vi redde jordkloden?

Les **Jan E. Hansen**

side 3

FOTO: BERG-JACOBSEN JON-ARE

STOLT AV SINE ROCKERØTTER

Chand Torsvik er tilfreds, ydmyk og overrasket etter å ha vunnet X Factor. – Jeg er stolt av trønderrockrøttene mine, sier 27-åringen, som nå legger ut på norgesturné. **Side 10**

ANMELDERNES FAVORITTBØKER

Aftenpostens kritikere har plukket ut to bøker hver som sine favoritter blant årets utgivelser. **Side 14 og 15**

KULTURRÅDET FÅR MER MAKT

Kulturminister Anniken Huitfeldt gir Kulturrådet en sterkere rolle. Departementet har oppnevnt forfatter Olaug Nilssen og museumsdirektør Gro Persson som nye medlemmer fra nyttår. **Side 9**

Leder

«Det beste man kan si, er at vi med nød og neppe unngikk et fullstendig sammenbrudd og en dramatisk konfrontasjon mellom USA og Kina» **Side 2**

Tøft for små forlag

Små forleggere mener de blir strengere behandlet enn de store i kampen om å bli kjøpt inn av Kulturrådet. Mari Finess i Norsk Kulturråd avviser kontant at forlagenes størrelse har betydning for hvem som kommer inn under innkjøpsordningen. **Side 6 og 7**

Erle Kyllingmark (t.h.) sammen med sin mor, Hildegunn Munch-Ellingsen.

FOTO: NRK

INTENST OM LIV OG DØD

Tross et intenst møte med døden, handler denne filmen mest om det å leve, skriver vår anmelder om dokumentaren *Livet er jævlig deilig på NRK 1*. **Side 11**

Tross et intenst møte med døden, handler denne filmen mest om det å leve.

Erle Kyllingmark og hennes mor, Hildegunn Munch-Ellingsen, som valgte å ta sitt eget liv.

Det usigelige om sorg

TV dokumentar

NRK1 søndag 22.15

Livet er jævlig deilig

Erle Kyllingmark

Fotograf Erle Kyllingmarks ektemann døde av kreft halvannet år før hennes deprimerte mor fikk diagnosen eggstokkreft. Etter å ha vært på bedringens vei en stund, begikk moren selvmord.

Tung. Hvor man finner styrken til å bearbeide sorgen i en slik situasjon, er høyst individuelt. Kyllingmarks metode har åpenbart vært å ta bilder av og filme sine nærmeste, for senere kanskje søke svar i det dokumenterte materialet. Opptak av samtaler med moren flettes sammen med intervjuer med Kyllingmark i sin døde mors leilighet. Å rydde menneske fysisk ut av våre liv, er en handling som i sin symbolikk er både tung og uutholdelig.

Stilistisk er filmen mest fokusert når vi får se noen av de fantastiske bildene Kyllingmark

har tatt av den avdøde moren og ektemannen. I materialet finnes også gamle barndomsbilder og portretter av moren som ung, kvalitetsmessig langt over gjennomsnittet av det folk har i sine familiealbum. Enkelte foto er så sterke at de nesten truer med å overskygge det filmatiske ved prosjektet. Lars Horntveths musikk kler for øvrig Kyllingmarks blikk veldig godt.

Gjenkjennelse. Filmer som dette vil alltid stå i fare for å fremstå som invadering i det private rom. I denne sammenheng kan det være greit å huske på vår tids nådeløse dramaturgi. 10 366 nordmenn døde av kreft i 2006. I tillegg registreres det opp mot 550 selvmord i Norge hvert år. Innenfor julepyntede vinduer sitter det i uken som kommer ikke bare familier med julefred i hjertet. Hos flere mangler det en pakke under treet, et menneske ved bordet. Derfor vil Kyllingmarks eksistensielle spørsmål om sinne, savn og tilgivelse gjenkjennes av mange. Det har nok en verdi i seg selv.

Filmen er også et portrett av to vakre og fornuftige følelses-

mennesker. En mor og en datter som ikke har hatt et enkelt forhold, men som klarer å møtes i gjensidig respekt for hverandres liv. Men her utelates kjernen i deres konflikt, og det kryptiske blir hengende som et spørsmål i luften. Det er kanskje prisen filmskaperen betaler for å være personlig.

Selv mord. Dokumentaren velger også vekk problematisering av den tragiske egoismen et selvmord faktisk er. Tidvis begrenser det seg til korte betraktninger, som når morens paradoksale livsglede uttrykkes i sitater som: «Livet er jævlig deilig.» Det er skrevet og tenkt mye godt om selvmord, men det koker jo gjerne ned til dette enkle budskapet til de som sliter.

Når Kyllingmark så velger å gå videre med å vise oss hvordan lykken vender tilbake, viser det seg at filmen er ment som en optimistisk beretning om veien ut av det usigelige etter tapet av våre elskede. På den andre siden venter tross alt livet.

MALA WANG-NAVEEN
mala.wang-naveen@aftenposten.no

Gyldendal bestselgere

STEPHENIE MEYER
Twilight-sagaen

207 000

HENNING MANKELL
Den urolige mannen

102 000

HERBJØRG WASSMO
Hundre år

80 000

JOHAN THEORIN
Nattefokk

62 000

CAMILLA LÄCKBERG
Havfruen

55 000

MADS GILBERT
ERIK FOSSE
Øyne i Gaza

42 000

HELENE URI
Den rettferdige

27 000

KJARTAN FLØGSTAD
Grense Jakobselv

26 000

ROLF J. WIDERØE
HANS PETER AASS
Dødsranet

10 000

CECILIE SKOG
Til Rolf

10 000

GYLDENDAL